Onderlegger raadsvoorstel visie op participatie ‘Samen maken wij Houten'.

Participatie – van visie naar beleid en uitvoering

Inleiding
Voor u ligt de participatievisie Gemeente Houten 2026-2030 ‘Samen maken wij Houten’, met daarbij het raadsvoorstel om deze visie vast te stellen en het college de opdracht te geven de visie uit te werken in beleid.

Met deze visie op participatie geven wij richting aan hoe wij in Houten willen samenwerken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. In deze visie staat waarom wij participeren, welke kaders en randvoorwaarden wij hierbij hanteren en wat onze samenwerkingspartners van ons mogen verwachten. We geven hiermee richting aan onze participatie.

Hoe wij dit concreet invullen, leggen wij vast in ons beleid. Hierin geven wij de spelregels weer hoe wij binnen de vastgestelde kaders van de visie vormgeven aan participatie. In ons beleid beschrijven wij onze werkwijze, de verschillende verantwoordelijkheden en rollen in participatietrajecten binnen onze gemeente. Hiermee voeren wij onze participatie visie uit.

Input vanuit de raad
De werkgroep Communicatie & Participatie kan in haar nieuwe rol als commissie Communicatie & Participatie input leveren vanuit de raad voor het formuleren van beleid op participatie.

Beleid & uitvoering in grote lijnen
De visie is klaar, de volgende stap is het maken van beleid. Wij kunnen hiermee aan de slag wanneer de visie is vastgesteld. Om u alvast een beeld te geven van wat dit beleid inhoudt, schetsen wij alvast wat grote lijnen. Deze lijnen vormen de basis voor een verdere invulling en uitvoering van het beleid.

Leren door te doen
Gemeente Houten beschouwt participatie als een leerproces waarbij ervaringen uit de dagelijkse praktijk worden gebruikt om de aanpak continu te verbeteren. Om dit te ondersteunen, ondernemen wij de volgende stappen:

- **Participatiewijzer (voor externen en de interne organisatie)**: Wij ontwikkelen een praktische leidraad (de Participatiewijzer) met daarin een stappenplan en checklists voor participatieprocessen (inclusief evaluatie van het participatietraject). De Methodiek ‘Relevant Gesprek’ vormt de basis voor het stappenplan.
- **Leidraad omgevingsinitiatieven en participatie:** de leidraad voor initiatiefnemers/gemeente om participatietrajecten bij ruimtelijke initiatieven uit te voeren. Het evalueren van het participatietraject wordt een standaardonderdeel van elk traject.
- **Opleidingsplan**: Wij trainen onze medewerkers en zorgen ervoor dat zij met elkaar en van elkaar kunnen leren.

Leren is evalueren
Om de kwaliteit van participatie te waarborgen, wordt er op drie niveaus geëvalueerd:

- **Proces**: Na elk traject in route 3 wordt een participatieverslag (logboek) opgesteld en wordt het lopende proces (tussentijds) geëvalueerd met initiatiefnemers, deelnemers en intern betrokkenen.
- **Projecten**: Jaarlijks wordt een aantal projecten op hoofdlijnen vergeleken om de algehele werkwijze te verbeteren. Ook wordt er gekeken naar ervaringen van andere gemeenten.
- **Visie**: Minimaal één keer per bestuursperiode wordt de gehele participatievisie tegen het licht gehouden en waar nodig, aangescherpt.

Inclusiviteit en Bereik
De gemeente streeft ernaar om in haar participatie zoveel mogelijk relevante publieksgroepen te (laten) bereiken, ook die groepen die niet vanzelfsprekend meedoen. Het selecteren van publieksgroepen is maatwerk, dit is afhankelijk van het traject.

- **Mix van middelen**: Wij zetten in op een combinatie van online kanalen (zoals vragenlijsten via houtenpraatmee.nl) en fysieke bijeenkomsten.
- **Kinderen en jongeren**: Samen met de Kinderraad en Jongerenadviesraad zoeken wij naar nieuwe vormen om de jeugd te betrekken bij onderwerpen die hen aangaan.
- **Begrijpelijke communicatie**: Bij elk traject betrekken wij een ervaren communicatieadviseur om de communicatie zorgvuldig in te richten zodat wij de doelgroepen goed kunnen bereiken.

Ruimte voor initiatieven uit de samenleving
Inwoners krijgen meer ruimte om zelf taken uit te voeren of invloed uit te oefenen:

- **Uitdaagrecht**: Inwoners kunnen voorstellen indienen om gemeentelijke taken (zoals bijvoorbeeld groenonderhoud of beheer van buurthuizen) over te nemen als zij dit beter of goedkoper kunnen.
- **Zelfbeheer**: Er is extra aandacht voor kleinschalige bewonersinitiatieven (zoals bijvoorbeeld geveltuintjes en boomspiegels).
- **Ondersteuning**: Er komt een centraal punt op de website voor informatie over regelingen en een speciale participatiegids voor maatschappelijke initiatieven.